

מסכת כתובות דף מד.

• אמר מר...

<p>רב הונא דאמר אי בעיא בהאי גביא, אי בעיא בהאי גביא, דאם באתה לגבות מאתיים, גובה מזמן ראשון, ואם באתה לגבות שלש מאות, גובה מזמן שני</p>	
<p>לימא פליגא דרב נחמן, דאמר רב נחמן, שני שטרות של שדה אחת של מכר או מתנה, וכתבן ראובן לשמעון, אחד בניסן ואחד בסיון, ביטל שני את הראשון, ואם כתב לו אחריות וטרפוה ממנו, אין גובה אלא מזמן שני,</p>	
<p>והכא נמי בשתי כתובות, לרב נחמן ראשון בטיל ליה, דאחליה לשעבודיה קמא, וא"כ נימא דרב הונא דאמר אי בעיא בהאי גביא, אי בעיא בהאי גביא, חולק על רב נחמן?</p>	
<p>תירוץ הגמ' - לעולם לא חולק רב הונא על רב נחמן, דהא אמר רב פפא, דמודה רב נחמן דאם מוסיף בשטר שני עוד דקל, אז כוונתו שלא לבטל הקמא, אלא דאי מזמן שני אתי למגבי, ליקני עיקר ותוספת, ואי ניחא ליה בקמא משום דקדים, לא ליקני בתוספת</p>	<p>והכא נמי בשתי כתובות, דכתב מאתיים בראשונה, ושלוש מאות בשניה, אמר רב הונא דאי מזמן שני אתי למגבי, ליקני עיקר ותוספת, ואי ניחא ליה בקמא משום דקדים, לא ליקני בתוספת</p>

• גופא... פשיטא....

<p>פשיטא, ראשון במכר, ושני במתנה, ליפות כחו הוא דכתב ליה, משום דינא דבר מצרא,** ואינו מבטל את שטר הראשון</p>	<p>וכל שכן ראשון במתנה ושני במכר משום דאמרינן משום דינא דבעל חוב הוא דכתב כן, ואינו מבטל את שטר הראשון</p>
<p>ואפי' לא אוסיף ביה, לא ביטל את הראשון, שיש הוספה דעכשיו לא ליתו בני מצרא לערעורי עליה דקיי"ל מתנה לית בה משום דינא דבר מצרא</p>	<p>שיש הוספה, דאי אתי בעל חוב וטריף ליה מיניה, קיבל עליו אחריות בשטר השני דנהדר וניגבי מיניה מעות הכתובין כאן</p>
<p>אלא אי שניהם במכר, שניהם במתנה, ואינו מוסיף כלום, בזה אמר רב נחמן ביטל שני את הראשון, מאי טעמא?</p>	
<p>רפרם</p>	<p>שבקבלת שטר השני, המקבל מודה שהראשון מזוייף היה, ונותרצה על האחר לגבות מזמן שני</p>
<p>רב אחא</p>	<p>שבקבלת שטר השני, המקבל מוחל על השעיבוד של השטר הראשון</p>
<p>** דינא דבר מצרא היינו דיש לבעל השדה הגובל בשדה שנמכר זכות לקנות את השדה לפני אדם אחר, ואף אם נמכר לאדם אחר, הוא יכול לערער על המכר ולבטלו, וקונה את השדה, ודין זה נאמר רק במכר ולא במתנה</p>	

מסכת כתובות דף מד.

• מאי בינייהו...

רב אחא מוחל השעיבוד של הראשון	רפרם הראשון מזוייף	טעמא דרב נחמן דשטר שני ביטל את הראשון, ומאי בינייהו?
כשרים	פסולין (על' בתוס')	אורועי סהדי, החתומים בראשון...
אינו משלם	משלם	לשלומי פירי שאכל לוקח בין זמן ראשון לזמן שני
על הלוקח לפרוע	על המוכר לפרוע	ולטקסא לפרוע מס הקרקע למלך מזמן ראשון לזמן שני

• מאי הוי עלה דכתובה...

ותוספת	מנה של בעולה, ומאתים של בתולה	מאימת גביא?
משעת כתיבה	משעת אירוסין	רב הונא
משעת כתיבה	משעת כתיבה	רב אסי
מאי הוי עלה דכתובה? מאימת גביא? ת"ש דאמר רב יהודה אמר שמואל משום....		
משעת כתיבה	משעת אירוסין (כדברי רב הונא)	רבי אלעזר ברבי שמעון
משעת כתיבה	משעת כתיבה (כדברי רב אסי)	חכמים
והלכתא אחד זה ואחד זה מן הנישואין (משעת כתיבה כדברי רב אסי)		

מסכת כתובות דף מד.

• הקדמה

<p>אם אחד או יותר מארבעה התנאים האלה אינה מתקיים, מיתתה בחנק ולא בסקילה, ואין מביאין אותה לפתח בית אביה להמיתה שם</p>	<p>אשת איש המזנה תחת בעלה אינה נסקלת בפתח בית אביה אלא אם כן בשעת הזנות נתקיימו כל ארבעה הפרטים הבאים:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. היא היתה נערה באותה שעה 2. היתה בתולה קודם אותה זנות 3. היתה ארוסה 4. משנתינו מחדש שגם צריכה להיות בת ישראל ולא גיורת
---	---

• משנה

1. הגיורת שנתגיירה בתה אמה, וזינתה באירוסין, והיא נערה,
הרי זו בחנק, ואפי' נתגיירה פחותה מבת ג' שנים, דבחזקת בתולה היא, דכי כתיב סקילה, בנערה המאורסה בישראל כתיבה, דכתיב "כי נבלה עשתה בישראל"
ואין צריך להוציאה אל פתח בית אביה, ואם נמצא בעל שקרן, ועדיו זוממין, אינו משלם מאה סלע, דכולה פרשה בישראל כתיבא
2. היתה הורתה שלא בקדושה, ולידתה בקדושה,
הרי זו בסקילה, ובגמ' יליף לה, ואין צריך להוציאה אל פתח בית אביה, ואם נמצא בעל שקרן, ועדיו זוממין, אינו משלם מאה סלע
3. היתה הורתה ולידתה בקדושה,
הרי היא כבת ישראל לכל דבריה
4. יש לה אב, ואין לה פתח בית אב, כגון שאין לו בית, ובישראלית קמיירי, יש לה פתח, ואין לה אב, הרי זו בסקילה, דלא נאמר פתח בית אביה אלא למצוה

• סיכום

מאה סלע (נמצא בעל שקרן)	פתח בית אביה	סקילה	
X	X	X (מיתתה בחנק)	גיורת שנתגיירה, בתה ואמה
X	X	✓	הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה
✓	✓	✓	הורתה ולידתה בקדושה כבת ישראל
✓	X	✓	אין לאב בית (פתח בית האב) או אין לה אב

מסכת כתובות דף מד:

• מנא הני מילי... אמר ר"ל....

"והוציאו את הנערה אל פתח בית אביה, וסקלוה... ומתה, כי עשתה נבלה בישראל..."	
"וסקלוה... בישראל"	הורתה ולידתה בקדושה, ישראלית מעלייתא היא
"ומתה", האי ומתה קרא יתירה היא, דכבר כתיב וסקלוה	לרבות הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה לסקילה **
"וסקלוה... בישראל"	למעט הורתה ולידתה שלא בקדושה ***
** "ומתה", למיתה נתרבתה ולא לקנס, ולכן אם שקרן הוא, ועדיו זוממין, אינו לוקה ואינו משלם קנס, ואם באמת זינתה, ואין עדיו זוממין, יש לה סקילה, אבל אין לה פתח בית אביה	
*** אין לרבות הורתה ולידתה שלא בקדושה מ"ומתה", דא"כ "בישראל" מאי אהני ליה	

• אמר ר' יוסי בר חנינא...

ר' יוסי בר חנינא - המוציא שם רע על היתומה, פטור, שנאמר "ונתנו לאבי הנערה", פרט לזו שאין לה אב	מתיב ר' יוסי בר אבין... "ואם מאן ימאן אביה", ** לרבות יתומה לקנס, דברי ר' יוסי הגלילי
תירוץ של ר' יוסי בר אבין - הוא מוטיב לה, והוא מפרק לה,	
היכא דמאנס אותה לאחר מיתת אביה, פטור מקנס	היכא דמאנס אותה בחיי אביה, ואח"כ מת האב, חייב בקנס
** "אם מאן ימאן" במפתה הכתוב מדבר, ומצי למיכתב 'ואם ימאן', וכתב "ואם מאן ימאן", בין אביה קיים, וממאן, ובין שאין אביה קיים, והיא ממאנת,	
אלמא אע"ג דכתיב באונס "ונתן לאבי הנערה", ואונס ומפתה מהדדי גמירי, מיחייב קנס איתומה, וא"כ קשיא לר' יוסי בר חנינא דלמד מ"ונתן לאבי הנערה" במוציא שם רע דפטור מקנס, דהא לא דריש הברייתא כן באונס ומפתה?	
קושית רש"י - אולי נאמר ש"אבי הנערה" אכן ממאט יתומה בדרך כלל, וכדר' יוסי בר חנינא במוציא שם רע, דמוציא שם רע על היתומה, פטור, אלא שלענין מפתה, יש ריבוי "מאן ימאן" המחייב אותו בקנס אף כשפיתה יתומה?	
תירוץ של רש"י - כשהברייתא אומרת "לרבות יתומה לקנס", אין כוונתה לומר שריבוי "מאן ימאן" מלמד שיש קנס ליתומה, אלא כוונת הברייתא היא ללמוד מהפסוק שכמו שהאב יכול למאן שהמפתה ישא את בתו, ואז המפתה חייב לשלם את הקנס לאביה, כך יכולה הבת למאן כשאינה ברשות האב, וכגון שמת האב, או שבגרה, ואז המפתה חייב לשלם לעצמה, ובהכרח טעמו של דבר מפני שהכתוב "לאבי הנערה" לא בא למעט את היתומה, אלא דאם יש לה אב, הקנס לאביה, ולכן שפיר הקשה הגמ' דהוא הדין "אבי הנערה" הכתוב אצל מוציא שם רע לא בא למעט את היתומה, אלא דאם יש לה אב, הקנס לאביה, ואם אין לה אב, לעצמה, וא"כ קשיא לר' יוסי בר חנינא דאמר המוציא שם רע על היתומה, פטור,	
ועל זה תירץ הגמ' דלעולם "אבי הנערה" למעוטי יתומה בין בקנס של אונס ומפתה, ובין במוציא שם רע, והא דמרבה יתומה לקנס, היינו דוקא במאנס אותה בחיי אביה, ואח"כ מת האב	

מסכת כתובות דף מד:

• רבא אמר...

מאי טעמא?	המוציא שם רע על היתומה...	
"ונתנו לאבי הנערה", פרט לזו שאין לה אב	פטור	ר' יוסי בר חנינא
"בתולת ישראל", ולא בתולת גרים **	חייב	רבא
<p>** בביאור דברי רבא, כתיב "כי הוציא שם רע על בתולת ישראל", ודרשינן בתולת ישראל ולא בתולת גרים, והא בתולת גרים, יתומה היא, דרחמנא אפקריה לזרעיה דמצרי כשל חמור, ואפ"ה איצטריך קרא למעוטי, אי אמרת בשלמא כי האי גוונא בישראל (יתומה) מיחייב, היינו דאיצטריך קרא למעוטי גרים, אלא אי אמרת בישראל כה"ג (יתומה) פטור, השתא בישראל פטור, בגרים מיבעיא, ש"מ מדאיצטריך קרא למעוטי בתולת גרים, שחייב לשלם קנס לישראל שהיא יתומה</p>		

• אמר ריש לקיש...

שכלל מקום כתיב "נַעֲךְ" חסר, וכאן כתיב "נַעֲרָה" מלא, להוציא את הקטנה	המוציא שם רע על הקטנה, פטור, שנאמר "ונתנו לאבי הנערה", נערה מלא דיבר הכתוב
<p>מתקיף לה רב אחא בר יעקב, טעמא דכתיב בה "הנערה" מלא, הא לאו הכי הוה אמינא אפילו קטנה, הא כתיב "ואם אמת היה הדבר.... וסקלוה", וקטנה לאו בת עונשין היא, אלא בהכרח מיירי בנערה, ודוקא בנערה יש דין של סקילה אם אמת היה הדבר, ודין של לוקה ומשלם קנס במוציא שם רע, וש"מ המוציא שם רע על הקטנה פטור, ואמאי הוצרך ר"ל לקרא של "נערה" מלא להוציא את הקטנה?</p>	
<p>אלא האי דכתיב מלא, לא ללמד על עצמו בא ולהוציא את הקטנה, דהא כבר ידעינן זה מדקטנה לאו בת עונשין,</p>	
<p>אלא ללמד על כל נַעֲךְ שבתורה שכתובין חסר, לומר שאף קטנה במשמע, והכי יליף, כאן שאי אפשר בקטנה כתיב מלא, הא למדת שכל מקום שנכתב חסר, אף הקטנה במשמע, כגון באונס ומפתה</p>	

• סיכום

המוציא שם רע על הקטנה, פטור	מדלאו בת עונשין, וקרא בסקילה, ש"מ לא מיירי קרא בקטנה
כל מקום שנאמר "נַעֲךְ" חסר, לומר שאף קטנה במשמע	מדכתיב "נערה" מלא במוציא שם רע דאינו אלא בנערה...

If you would like the shakla vetarya summaries emailed directly to you (before it is posted on the website), or to give feedback, please email blumenfeldyaakov@gmail.com.